

Nr5

Mai 2018

TÄIHEKE

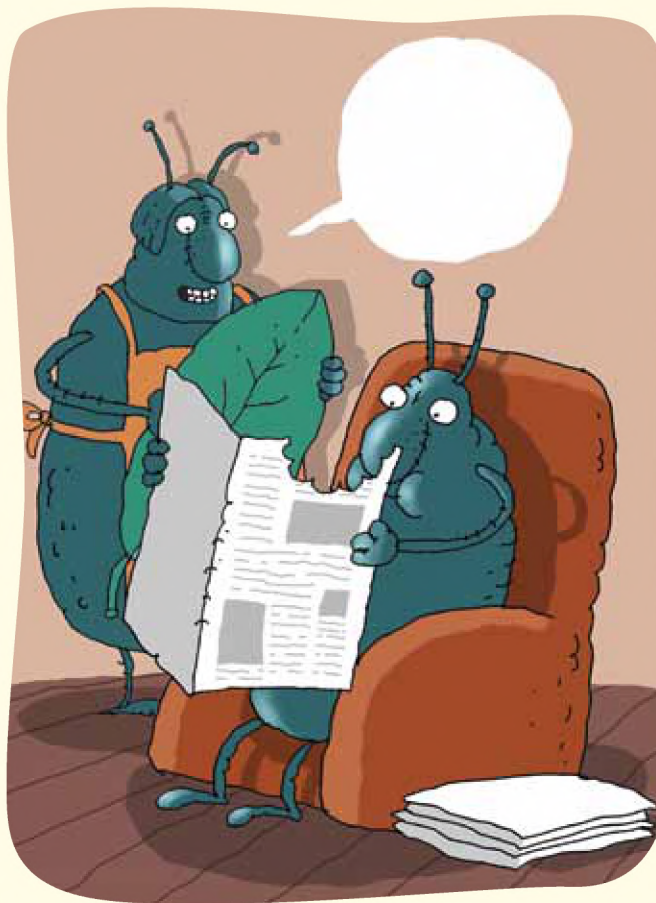

Kas teadsite, et maikuu teine nimi on lehekuu? Seda muidugi sellepärast, et puud hakkavad lehte minema. Aga perekond Tõukude pereisal on kevadel nii hea isu, et ta ei jõua lõunasööki ära oodata ja haukab esimest ettejuhtuvat lehte.

Mida ütleb seda nähes proua Tõuk?

Ootame sinu naljakaid vastuseid enne 21. maid aadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn või siis taheke@taheke.ee. Vastusele lisa kindlasti oma nimi, vanus ja aadress.

Parimatele vastajatele on auhinnaks Marianne Dubuci raamat „Postihüire tööpäev“ ning Lewis Carrolli ja Rébecca Dautremeri raamat „Alice imedemaal“. Mõlemad raamatud on välja andnud kirjastus Draakon ja Kuu.

Eelmisel korral tahtsime teada, mida ütleb lehm kanale, kui see üritab teda narrida ja hüüab „Sul on selg valge!“. Ai-täh vastajatele!

Võiduvastused:

Lehm ütleb: „Mitte valge, vaid mustvalge!“

Mikk Vaher, 8 a, Tartumaa

„Aga sul on aju valge!“

Kaisa Juur, 7 a, Tallinn

„Ma tean, mul on piim ka valge!“

Marja Helena Karm, 9 a, Läänemaa

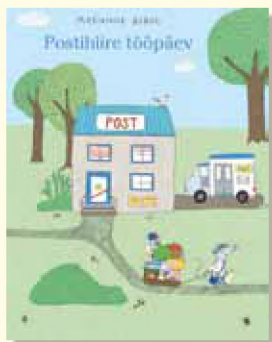
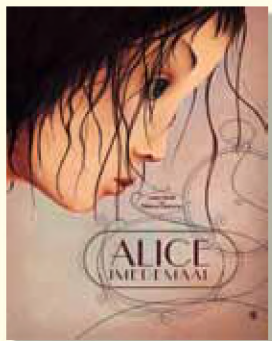
Mikk saab auhinnaks raamatu „Hundikoopas“, Kaisa ja Marja Helena aga raamatu „Suusi ja kadunud uni“.

Joonistanud Hillar Mets

Palju õnne! Auhinnad tulevad postiga.

TÄHEKE

LASTEJAAM.EE veebilehel:

SISUKORD

Mai murumüts <i>Veiko Märka</i>	4
Emadepäeva lilled <i>Kristiina Kass</i>	6
Kodus <i>Helle Kirsi</i>	7
Isal on gripp <i>Kairi Look</i>	8
Unistused <i>Kadri Hinrikus</i>	10
Luuletused <i>Markus Saksatamm, Katerina Razina</i> ...	12
Post	13
Loodus <i>Pääsusaba - kuldne rüütel</i>	14
Meisterdus <i>Kevadine Tartu</i>	15
Ohhoo! <i>Orad kilekotti!</i>	17
Nali	18
Arva ära!	19
Koomiks <i>Kes on tõeline juht?</i>	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett: Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimumaksega
www.tellimine.ee

telefon 617 7717

Esikaane on joonistanud Olivia Lipartia

ILMAR TOMUSK JA HILLAR METS SAID NUKITSA

7. aprillil kuulutas Eesti lastekirjanduse keskus välja 14. Nukitsa konkursi võitjad – laste lemmikkirjaniku ja lemmikillustraatori 2016. ja 2017. aastal ilmunud teoste seast. Kokku võistles Nukitsa konkursil 234 raamatut.

Parimaks kirjanikuks kuulutati Ilmar Tomusk sarjaraamatute „Algaja ajaränduri seiklused“ ja „Seiklused paralleelmaailmas“ eest. Neile illustatsioonid joonistanud Hillar Mets oli parim kunstnik.

Teisele kohale tuli Mika Keränen oma Rampsu salaseltsi juhtumitega raamatus „Jõmmu“ ja „Fantomrattur“. Nende raamatute illustraator Marja-Liisa Plats tuli kunstnikest samuti teisele kohale.

Kolmand koha pälvis kirjanikest Priit Põhjala raamatuga „Mu vanaisa on murdvaras!“ ja kunstnikest Britt Samoson piltidega Margus Karu raamatule „Hobune Henry unenägu“.

LAPSEPÕLVE AUHIND KADRI HINRIKUSELE

21. aprillil anti Tartu mäluasjandusemuseumis välja Lapsepõlve auhind, mille laureaadiks sai Kadri Hinrikus raamatuga „Katariina ja herved“.

Samale auhinna kandidaate veel Piret Raua „Kõik minu sugulased“, Jaanus Vaiksoo „Kolm sügist“, Koidu V. G. Ferreira „Domineeriv värv. Tumepunane“ ja Venno Loo- saare „Eitahalood“.

Palju õnne kõigile auhinnasaajatele ka Tähekesel poolt!

Foto: Eesti lastekirjanduse keskus

Pildistanud Dmitri Kotjuh

Veiko Märka

MAI MURUMÜTS

Mai on väga ilus kuu. Tal on pikad võilillevärvi juuksed, mis lõhnavad sama magusalt nagu võililled, eriti kui Mai neid kammib. Tal on helisev ja sillerdav hääl nagu ööbikul. Tal on roosakasvalge ja õrn nahk nagu õunapuuõied. Silmad on Mail aga sügavad ja lillad nagu sireliõied.

Üldse armastab Mai väga lilli ja õisi. Need sobivad talle paremini kui suvekuudele, sest rohi on tema ametis olemise ajal veel madal ning puude lehed nii pisikesed, et õite ilu paiskab kõige paremini välja. Kleit on Mail lühike, lihtne ja kirkalt roheline nagu alles tärganud muru. Ehteid Mai ei kanna, isegi mitte kõrvarõngaid. Tahaks küll, aga ei saa. „Ma olen ise nii ilus, et kõik ehted tunduvad minu kõrval inetud,“ kurdab ta teistele kuudele.

Nii on Mai tõeline printsess teiste kuude seas. Aga ta on ka ära hellitatud, nagu printsessidega sageli juhtub. Vahel Mai vihastab ja laseb ilmal öösel nii külmaks minna, et hommikuks on lumekord maas. Siis ei ütle inimesed Mai kohta just häid sõnu. Miks ta nii teeb, seda Mai ei selgita. Ütleb ainult: „Pole teie asi!“

Mai tahtis endale võimalikult väikest mütsi, et võimalikult palju tema enda ilu selle alt välja paistaks. Müts ei tohtinud olla ka eriti ilus. Jälle sellepärast, et Mai ise selle kõrval – või õigemini selle all – varju ei jääks. Nii laskis Mai endale õmelda väikese ümmarguse murumütsi. Värviga polnud samuti muret. Kui juba muru, siis ikka roheline. Täpselt sama roheline nagu Mai kleitki. Nii lihtsa mütsi tegi Ants Tosin valmis ühe päevaga ja jõudis samal õhtul koguni tellijale koju kätte viia.

Kui Mai mõnel päeval väga sooja ja päikese-
paistelise ilma teeb, heidab ta värsketele rohule
päevitama. Siis paistab kõrvalt, nagu polekski tal
mütsi peas. Nii muruga ühte värvi on see. Eriti
pidulikel päevadel kinnitab Mai aga mütsi külge
kimbu kuldkollaseid kullerkuppe ja värvib oma
kollastes juustes mõne triibu roheliseks. „Ma ar-
mastan vaheldust!“ teatab ta siis tähtsalt.

Tema naaber Aprill on Maisse armunud. Aga
kuna Mai temast väljagi ei tee, siis ei jää April-
lil muud üle kui teha igasuguseid narritempe ja
nalju. Selle tõttu on ta juba ammu naljakuu nime
saanud. Aprill loodab, et ehk tõmbab mõni nali
ükskord Mai tähelepanu tema peale ja kaunitar
vähemalt naeratab. Seni pole seda küll juhtunud.

Isegi kõik need tuled, mida Aprill volbriööl süütab,
et Mail oma ametisoleku esimesel päeval soojem
oleks, ei liiguta viimase südant.

„Iga teine kuu oleks minu heaks valmis seda-
sama tegema!“ ütleb ta nipsakalt.

Muidugi armus Maisse ka mütsimeister Ants
Tosin. Aga kuna tal on kodus kuri naine, ei saanud
Tosin oma tunnete näitamiseks teha muud, kui
õmbles Mai murumütsi põhja külge väikese säten-
dava roosa pärli. Nii et üks ehe Mail nüüd ikkagi
on, ehkki välja see ei paista.

Ka pärl ei tekitanud Mais mingit vaimustust.
„Iga teine mütsimeister Antsu asemel oleks seda-
sama teinud,“ kehtitas ta ükskõikselt õlgu.

On ikka printsess küll!

Kristiina Kass

EMADEPÄEVA LILLED

Uku tuli koolist, nägu mossis. Ta oli saanud matemaatikas kolme. Poiss teadis, et ema tema kolme üle ei rõõmusta. Aga kohe-kohe oli tulemas emadepäev ja Uku tahtis emale heameelt teha.

Uku oli kunstitunnis emale kaardi meisterdanud. Sellele

olid kleebitud punasest ja rohelisest paberist lilled. Lilled said päris ilusad, aga kaardile jäi ka suur kole liimiplekk. Uku lootis, et ema plekki ei märka.

Uku kõndis läbi pargi kodu poole. Ta toksis jalaga kivikesi ja vaatas, kuidas oravad mööda puud ringi sibavad. Järsku jäi ta pilk peatuma värvilisel lillepeenral. Seal õitsesid punased tulbid ja kollased nartsissid.

Ukule tuli hea mõte. Ta otustas emale lilli viia! Eks ta teadis küll, et pargipeenralt lillede korjamine pole lubatud. Aga tal polnud raha lillede ostmiseks. Nii ei jäänudki tal muud üle kui peenralt mõni lill näpata.

Uku vaatas ringi. Lähedal ei paistnud inimesi. Ta viskas koolikoti maha, astus pika sammuga üle peenrat ümbritseva madala heki ja sirutas käe lähima nartsissi poole. Krõks! ja lill oligi käes! Uku küünitas end tulbi poole, aga järsku kostis kuskilt üsna lähedalt urinat ja keegi möirgas „Seis!“.

Uku pillas ehmatusest lille käest ja keeras ringi, et punuma pista. Aga siis sadas justkui taevast alla, otse tema nina ette lõvi!

Uku karjatas ja kukkus murule istuli.

Lõvi oli muidugi Leo, ja ta ei sadanud alla mitte taevast, vaid puu otsast. Leo oli pargis ringi jalutanud ja lõpuks naljaviluks puu otsa roninud.

„Pargist lillede korjamine on keelatud!“ noomis Leo võõrast poissi.

Uku oli esimesest ehmatusest üle saanud. Ta oli politseilõvist kuulnud ja teadis, et teda polnud vaja karta. Ukul oli lausa hea meel, et oli kuulsat Lõvi Leod isiklikult kohanud. Aga natuke häbi ka, et oli Leo nähes korda rikkunud.

„Miks sa peenart rüüstad?“ nõudis Leo seletust. „Siit ei tohi lille korjata. Need on siia inimeste rõõmuks istutatud.“

Uku punastas. „Ma tahtsin emale emadepäevaks lille viia. Aga palun ära talle ütle, et ma need pargist korjasin. Ta saab muidu pahaseks.“

Leo mõtles. Poiss nägi natuke õnnetu välja. Kindlasti polnud ta paha poiss.

„Mis su nimi on?“ küsis ta.

„Uku,“ vastas Uku. „Ega sa mulle trahvi ei tee? Mul pole raha.“

„Ei tee,“ rehmas Leo käpaga ja mõtles veidi. „Tead mis, Uku,“ ütles ta. „Siin lähedal puude all on üks koht, kus rohu sees õitsevad maikellukesed. Need pole kellegi peenral, nii et neid võib kindlasti korjata.“

Uku nägu läks naerule. „Lähme sinna!“

Ta haaras murult koti ja läks rõõmsalt Leoga lille korjama.

Emadepäeva hommikul sai Uku ema pojalt lõhnava kimbu piibeleti, mille keskel oli üksik nartsiss. Leo oli arvanud, et kui see oli juba kord üles nopitud, siis oleks seda kahju maha närtsima jätta.

Emal oli lillede ja kaardi üle ilmatu hea meel. Nagu Uku oligi lootnud, ei olnudki ta matemaatika kolme üle pahane. Ja liimiplekki kaardil ei pannud ta tähelegi!

Helle Kirsi

KODUS

**ISA LOEB RAAMATUT. TUBA ON SOE.
LEIVALÖHN KÕIGILE NINASSE POEB.
EMA MEID HÜÜAB: „KEL ISU, SEL JALAD!
PUHUGE PEALE, SEST LEIB ON VEEL PALAV!“**

**ISA ON MAIAS: „KAS VEEL VÕTTA VÕIB?“
VIRUTAB KÄÄRULE POOL PAKKI VÕID.
MIISU LÖÖB NURRU, TA LEIVAST EI HOOLI,
HOOPISKI LEIVA PEALT KOOREVÕID NOOLIB.**

**KODU ON MAAILMA MÕNUSAIM PAIK.
TÄNUKS TEEN EMALE LEIVA EEST PAI.
ENNE, KUI PERE POEB VOODISSE ÕHTUL,
KIIDAME EMA JA LEIBA JA KÕHTU.**

Kairi Look

ISAL ON GRIPP

Laupäeva hommikul, kui Piia ärkas, oli isa väga väsinud. Ta lebas hommikumantlis diivanil ega jaksanud isegi praemuna süüa.

„Mis tal on?“ küsis Piia emalt, kes köögis kohvi jõi.

„Ei midagi hullu,“ sõnas ema. „Külmetas ära, kui eile väljas käis.“

Isa pööras läikivad silmad Piia poole ja tõmbas ninaga. Ta nägi õnnetu välja, üldsegi mitte tugev ja julge nagu muidu. Maailma kiireim viinerisööja lebas diivanil keras, veepudel kaisus, ja undas nagu kurb hundike.

„Paul, nuuska nina ära,“ palus ema.

Isa puhus nõrgalt salvrätti ja poetas selle põrandale. Elutuba oli üleni paberinutsakaid täis. Piia tegi isale pai.

„Kas sul on väga paha? Siis me vist ikka ei lähe täna teatrisse ...“

„Onu Rasmus tuleb sinuga,“ hõikas ema köögist.

„Ma loodan, et ma olen veel siin, kui sa tagasi jõuad,“ sosistas isa. Üle ta põse veeres suur pisar ja ta nohises tasa.

Järsku kostis ükselt koputus ja sisse astus onu Rasmus. „Tervist, marakratid! Noh, kuidas on?“

„Ohtlik gripp,“ sõnas isa. „Kõigun surma äärel. Aga teie minge muidugi kõik ära teatrisse ja pärast maitsvaid kooke süüa.“

„Ja kui ma vahepeal ära suren, siis

meenutage mind ikka hea sõnaga," hüüdis isa järele. „Tooge lilli hauale ja ... Pinksilaua võid endale võtta.“ Ta tõmbas kaenla alt kraadiklaasi ja uuris seda süngelt. „Pea-aegu 45 kraadi. Varsti lähen keema.“

Onu Rasmus patsutas Piiat, kes seisis kahtlevalt lävel. „Tule, ära muretse. Homseks on ta terve nagu purikas.“ Sohvalt kostis haledaid hääli, kui nad ukse sulgesid.

Teatrisse jõudes hüüdis Rasmus kõigile kassapreilidele tsau.

„Kas sa tunnend neid? Ma ei teadnudki, et sa siin nii tihti käid!“ imestas Piia.

„Kas jälle ainult puhvetisse?“ küsis preili onult.

„Ei, täna teatrisse ka,“ sõnas Rasmus.

Etendus oli seekord väga tore ja onu ei maganud üldse. Ta vaatas hoopis kogu aeg kella, sidus tossupaelu ja kontrollis ukseava. Kui vaheaeg algas, kihutas ta minema ja oli kõige esimesena puhvetis. Piia oli oma kiire onu üle väga uhke. Nad said parima laua ja kõige suuremad koogid.

Lisaks oli Piia uhke veel oma tubli isa üle, kes seljatas surmava gripi ja elas edasi. Ta tegi Piiale ja onule küll teatri ajal kaksteist vastamata kõnet, aga tundis õhtul end juba palju paremini. Onu Rasmus, kes ka peagi grippi jäi, polnud üldse nii tubli. Tema oli haige terve nädala, tervelt kuus päeva järjest.

MARTA

Kadri Hinrikus

UNISTUSED

Õpetaja Sirel jagab klassis tühjad paberid laudadele.

„Täna kirjutame kirjandi teemal „Minu unistus”. Niisama lakke vahtimiseks teil aega ei ole. Pange kohe pead tööle ja hakake pihta!”

Mattias oigab. Kirjandite kirjutamine meeldib talle veel vähem kui laulmine. Saara ja Siiri esimeses pingis kummarduvad kohe oma paberite kohale ja hakkavad kribama. Nemad on viielised ja

SAARA

SIIRI

küllap nad oskavad isegi unistada viie peale.

Mattias püüab keskenduda.

„Praegune jube tund võiks juba läbi saada,” mõtleb ta. „See on küll üks asi, millest ma unistan. Huvitav, kas selle võiks kirja panna?”

Mattias heidab pilgu õpetaja Sireli range kaju suunas ja leiab, et pigem mitte.

„Te unistage julgelt! Unistage suurelt!” jagab õpetaja Sirel oma laua tagant korraldusi. Mattias haarab pastaka.

„Teodorile tahaks tappa anda!” tuleb tal hea mõte. „See on täitsa asjakohane unistus. Igavene kitupunn! Kui Teodor poleks välja lobisenud, et just meie Gunnariga panime Matilda ja Maria WC-sse luku taha, oleks me puhtalt pääsenud.”

„Ärge kartke suurelt mõelda! Laske oma fantaasial lennata!” kostab jälle õpetaja laua tagant.

„Lennata, lennata,” mõtleb Mattias. „Võibolla Teodorile keretäie andmine ei ole piisavalt lennukas?”

Maikuu päike paistab klassiaknast sisse nagu pöörane ja sulatab unistused õpilaste peades liikvele.

„Vutivõistlustel naaberkooliga lüüa vähemalt viis väravat – see oleks äge ja lennukas! Ja eriti lennukas oleks siis, kui Marta pealt vaataks ja plaksutaks. Ta võiks veel hüüda: „Elagu Mattias!”

Unistus paneb Mattiase näo õhetama. Ta on valmis seda kõike juba üles kirjutama, kui taas kord õpetaja Sirel ennast meelde tuletab.

„Mida suuremalt te unistate, seda suuremad on teie teod tulevikus. Ärge seda unustage!”

ÕPETAJA SIREL

Mattias ohkab.

„Õpetaja peab silmas vist kaugemat tulevikku.”

Mattias heidab igatseva pilgu akna all istuvale Martale. Paberileht poisi ees ei saa Martast endale ridagi.

„Mis võiksid olla suured tuleviku teod?” püüab Mattias mõtteid koondada. „Kas kullakaevuri amet võiks olla piisavalt lennukas? Või tuleks hakata lenduriks? Pankuriks? Ehk peaks hoopis Inglise kuningannaga abielluma? Oi ei, tema on liiga vana. Äkki sobiks abielu mõne printsessiga? Või tuleks sõtta minna?”

„Tunni lõpuni on jäänud aega kümme minutit. Hakake otsi kokku tõmbama!”

Õpetaja Sirel libistab pilgu üle klassi. „Mõelge sellegi peale, et teie unistused ka teistele inimestele kasu ja rõõmu võiksid tuua!”

Mattias haarab kiiruga pastaka järele.

„Siis peab ikka kirjutama, et tahan Teodorile tappa anda. See tooks paljudele kasu ja rõõmu. Kindel värk!”

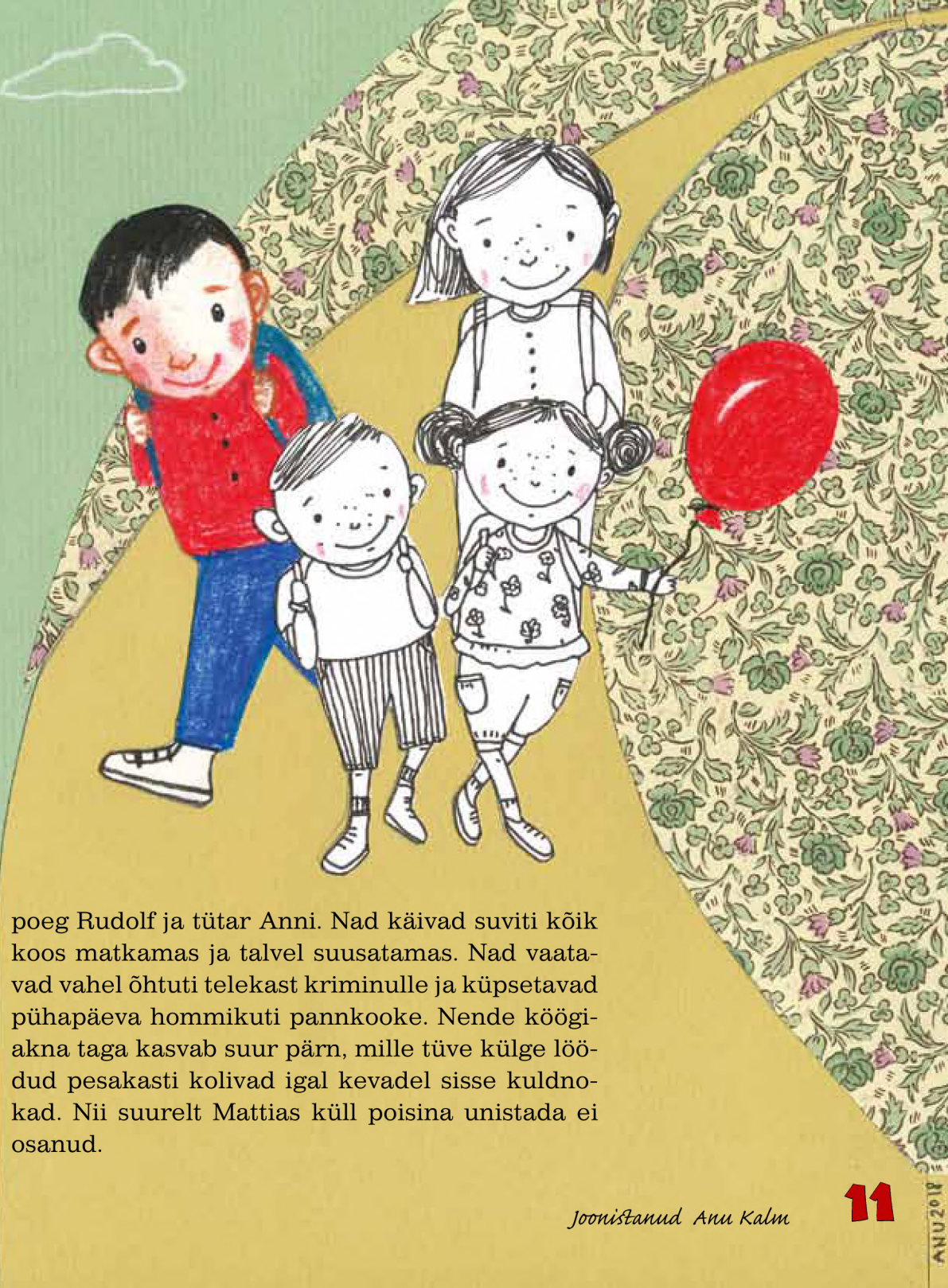
Aga enam ei jõua Mattias midagi kirja panna. Õpetaja Sirel korjab tööd kokku ja avab akna. Lopsakast sirelihekist akna all tulvab klassi magusat aroomi.

Kui Mattias järgmisel nädalal oma puhta paberilehe õpetajalt tagasi saab, seisab seal punane „kaks“ ja märkus „unistuste täielik puudumine!”.

Aga tegelikult saab Mattiasest unistuste puudumisele vaatamata, või äkki hoopis tänu sellele, õnnelik mees.

Ta hakkab mööblitiseriks, kes vanast mööblit justkui uue välja võlub. Tal on armas naine,

poeg Rudolf ja tütar Anni. Nad käivad suviti kõik koos matkamas ja talvel suusatamas. Nad vaatavad vahel õhtuti telekast kriminulle ja küpsetavad pühapäeva hommikuti pannkooke. Nende köögiakna taga kasvab suur pärn, mille tüve külge löödud pesakasti kolivad igal kevadel sisse kuldnokad. Nii suurelt Mattias küll poisina unistada ei osanud.

Markus Saksatamm
POISI LAUL EMALE

MINA FÄNNAN OMA EMA,
EMADEST ON PARIM TEMA!
TA ÄMBLIKMEHEST VÄGEVAM
JA NUTISEADMEST ÄGEDAM.

MINA AITAN OMA EMA,
KUI MAIASMOKKA VAJAB TEMA.
KOMME KASVÕI MITUSADA
VÕIN ÄRA SÜÜA RIBURADA.

MINA TUNNEN OMA EMA.
KAHJUKS TUNNEB MIND KA TEMA:
NÄITEKS ÜLDSE TA EI TALU
VÄLJAMÕELDUD KÕHUVALU!

TÜHJAST JONNIST TA EI HOOLI,
MINEMA PEAN IKKA KOOLI.

Katerina Razina
JALAD

JALAD KODUS RINGI JOOKSID,
JALAD JOOKSID KEKSIDES
NAGU ULJAD HOBUKESED,
HÜPATES JA KAPATES.
AGA JOOSTES NURGA TAHA,
JALAD TOOLI KOHTASID!
OOTAMATUST KOHTUMISEST
PRANTSATASID SIRULI!

OLI VÄGA PAHA TUNNE,
OLI VALUS, OLI KIBE.
HEA, ET OLEMAS ON EMA –
EMA RUTTAS KOHE LIGI.
PUHUS HELLALT PÕLVE PEALE,
LOHUTAS JA ANDIS NÕU,
KINNITAS, ET PULMAPÄEVAKS
TERVEKS SAAVAD KINDLASTI!

Vene keelest tõlkinud Ilona Martson

MINU VÕLUMAA

Ma tutvustan teile ühte võlumaad, kus juhtub imesid.

Mul on selline maa, kus on puud, millest kasvab välja, mida iganes soovin. Maasikaid ja liblikaid on seal maal palju. Maa, kuhu me astume, saab nagu võluvael lilli täis. Kui leiad mu maal vikerkaarevärvilise lille, sööd sellest ühe õielehe, siis oskad loomadega rääkida. Need lehed maitsevad nagu piparkoogid.

Taevas on sel maal roheline. Seal on südamekujulised pilved. Minu maa päike on hoopis sinine ja lillekujuline.

Kui mu maal laulad, hakkab päike paistma ja su ümber sajab väikseid pehmeid porgandeid. Kui oled väga hea laps, tulevad su juurde jänkud ja sa saad neid porganditega sööta.

Kassid on seal lillad ja silmad on neil eri värvi. Üks on roheline ja teine sinine.

Mitte keegi ei tea, miks see nii on.

Vihm aga ei ole seal vesi. See on piim või mahl. Kui on külm ilm, sajab piima ja puude otsa kasvavad piimašokolaadid. Sooja ilmaga sajab maale mahla, siis kasvavad puudele maasika või mustika maitsega kõrrejoogid, sest muid marju seal ei kasva. Te imestate, kuhu jäi võlupuu? Mitte keegi pole seda kunagi leidnud, ainult mina tean, kus see kasvab. See on ju minu maa!

Seal maal on ukсед nagu portaalid, üks uks viib lindude maale, teine lasteteatrisse ja kolmas kuu peale. Kuu peale minnakse selleks, et näha teisi planeete. Raketile saab minna ilma rahata, ukсед toimivad elektroonselt ja mullid aitavad sul edasi liikuda.

Mu maal on üks jäämägi. Kui sinna lähed, siis sinu juurde tuleb üks sarvik. Kui oled hea laps, on kõik hästi, aga

kui oled paha laps, saadab ta sind vanglat koristama. Kui sa suudad üks sarviku naerma ajada, annab ta sulle võluroosi. Võluroosi saad anda Lumekuningannale, siis ta saab sinu sõbraks. Kui sa annad Lumekuningannale tavalise roosi, siis need jäävad ära. Üks sarviku tööks on valvata Lumekuningannat. Seal lähedal on kusagil jääloss, kust saab minna ühest ajast teise nagu kevadest talvemaale või sügisest suvitama. Kui puhub tuul, ilmub natukeseks ajaks Lumekuninganna. Arvatakse, et Lumekuninganna on ohtlik, sest ta võib sind haigeks teha, jääta da su südame või külmutada sind jääkujuks.

Minu maal on imeveega jõgi, mis parandab haavu. Sel ajal jões kasvavad teemantlilled, mis teevad veele erineva maitse. Kui ütled vee kohal võlusõnad, võid näha, kuidas teistel minu maa elanikel läheb.

Joonistanud Hanna Victoria Pärnapuu

Sel maal ei ole raha paberist. Need on taevatähed. Alati igal ööl saavad kõik elanikud endale ühe tähe ja Koidutäht teeb öösel uusi tähti juurde.

See maa on minuga alati kaasas.

Hanna Victoria Pärnapuu,
3. kl, Kytöpuisto kool, Soome
Saatis õpetaja
Mari-Liis Hendrikson

Joonistanud Kättrin
Peterson,
Aakre lasteaiad

PÄÄSUSABA - KULDNE RÜÜTEL

Inimestele meeldib ikka see, mis on kõige-kõige. Nii valiti ka eelmisel aastal Eestimaa rahvusliblikaks meie üks suuremaid ja ilusamaid liblikaid – pääsusaba. Liblikaurijatele hakkas ta nii meeldima, et nad on valinud pääsusaba ka selle aasta liblikaks.

Pääsusaba on oma nime saanud tagatiibade järgi, mis moodustavad justnagu pika pääsukesesaba ja millel on ilusad oranžid täpid. Muidu on liblikas kuldkollane, justkui kuldne rüütel – seda kuldsoo-

must kaunistavad veel mustad mustrilised pitsid ja kena sinine krae tagatiibade peal. Just rüütliks kutsuvad teda meie põhjanaabrid Soomes ja Rootsisis.

Minu lapsepõlves tõi isa

mulle Ungarist mitu lehte imeilusaid loomaklempse. Ahvide ja hüaanide kõrval olid ka pildid uhketest liblikatest. Isa ütles, et need on pääsusabad. Tol ajal olid need liblikad mujal Euroopas üsna tavalised, ent Eestis päris haruldased. Nii haruldased, et nad olid kõva looduskaitse all.

Nüüd nelikümmend aastat hiljem võib igaüks peaaegu igal suvel seda liblikat näha. Ta on muutunud tavalisemaks tänu meie emadele, kellele meeldib aeda ikka suuremas koguses tilli külvata. Nimelt just tilli ja üht haruldasemat sootaime – soo-piimputke – vajavad pääsusaba röövikud suurtes kogustes, et neist kasvaksid suured prullakad vöödilised vorstikesed, kes talveks enda ümber kaitsva kihi ehk nuku ehitavad. Kevadeks on sellest liblikanukust saanud päris liblika kujuline olevus, kelle tiivad on veel korralikult kokku pakitud ja kes püsib peidus.

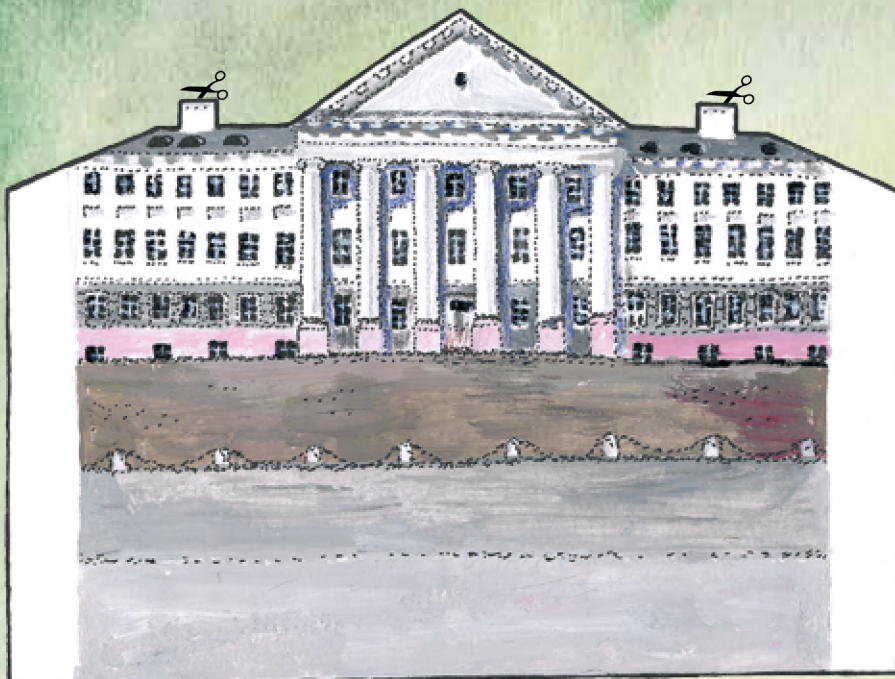
Ühel maikuu hommikul aga praguneb nuku sein, liblikas poeb välja ja pumpab

päikese käes sooned täis. Sirutab end välja ning lendab. Pääsusaba valmik on nii suur, et isegi kogenud loodusevaatleja võib ta segamini ajada linnuga, kes on üsna sama värvi ja sama suur – väike-lehelinnuga. Pääsusaba on üks meie suurimaid päeval lendavaid liblikaid, ainult tumepruun valgete täppidega haavalumik on temast suurem. Ööliblikaid on temast suuremaid päris mitu, aga pääsusaba lendab ainult päeval.

Kõige põnevam on pääsusabasadid jälgida just kevadel, kui nad on äsja nukust välja tulnud. Siis siirduvad nii isased kui ka emased pääsusabad meie kõrgemate kohtade poole. Nagu nõiad kevadel Blocksbergi mäele tantsima. Olen mitmekümne aasta eest näinud, kuidas kevadel tantsivad tumekollased pääsusabaisad ja helekollased pääsusabamad Väikesel Munamäel oma armutantsu. Sinna tasub neid ka sel aastal kevadel otsima minna.

*Kristel Vilbaste
Pildistanud Arne Ader*

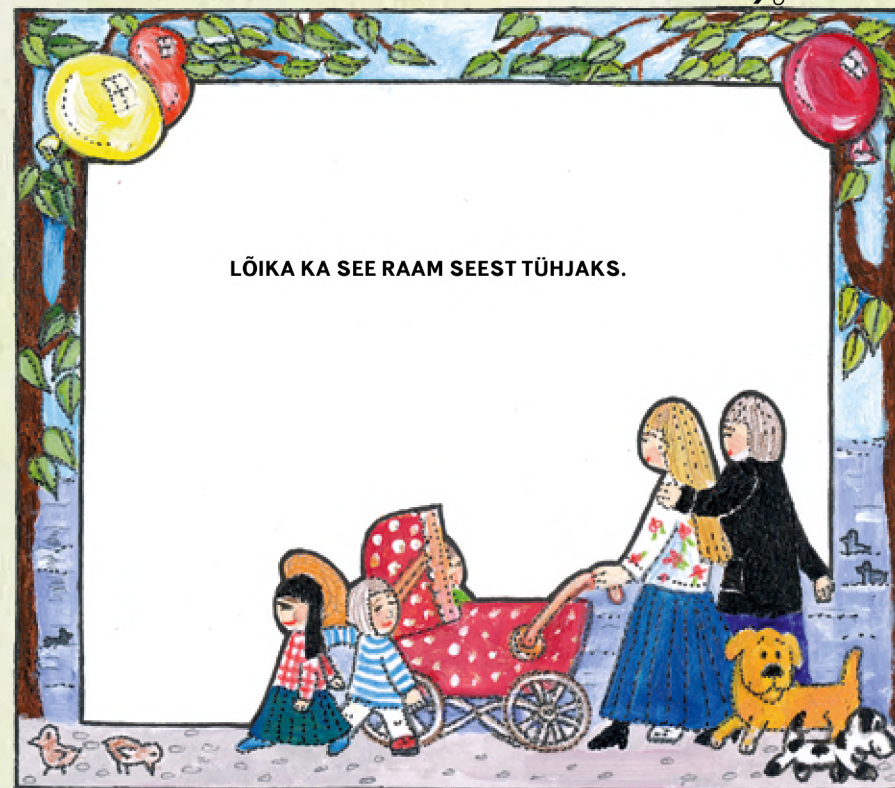
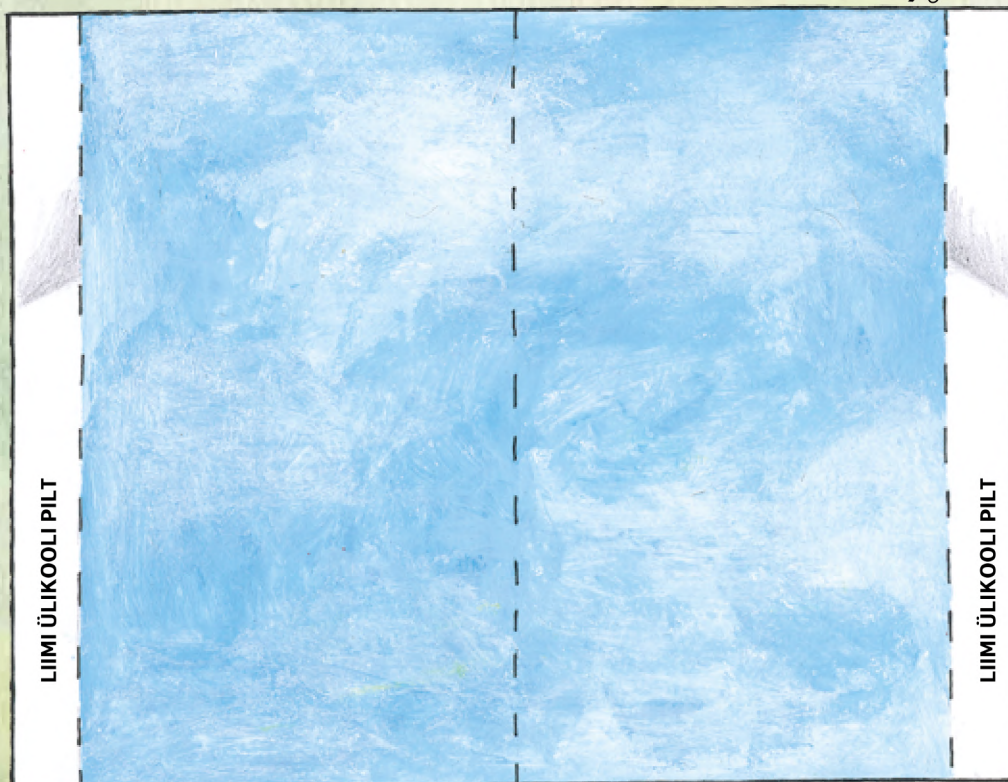
KEVADINE TARTU

1. LÕIKA MEISTERDUS VÄLJA SELLELT LEHEPOOLELT.
2. VOLDI.
3. LIIMI SINISELE ALUSELE ALLÄARDE TARTU ÜLIKOOLI PILT.
4. LIIMI PILDILE RAAM.

LIIMI PANE AINULT PILTIDE KÜLGEDELE, ÜLEMINE JA ALUMINE ÄÄR JÄÄVAD LAHTI!

— LÕIKAMISJON
- - - - - VOLTIMISJON

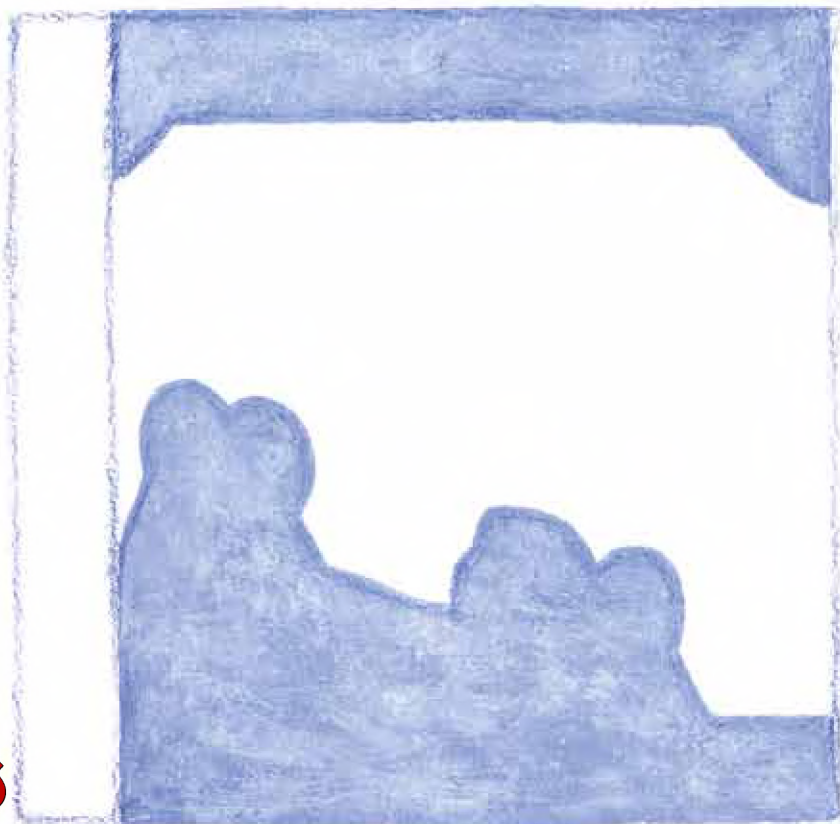

TARTU ÜLIKOOI ON EESTI VANIM. LADINA
KEELES KUTSUTAKSE ÜLIKOOI KA
„ALMA MATER“-TOITJA EMA.

TARTU ASUB EMAJÕE KALDAL.
SELLE JÕE ALGUSEKS PEETAKSE
EMALÄTTE EHK PERALÄTTE ALLIKAT
OTEPÄÄ LOODUSPARGIS.

EMALÄTTE-NIMELINE ALLIKAS ON KA
TAEVASKOJAS.

VÄIKE EMAJÕGI VOOLAB VALGAMAAL.

HULLU TEADLASE KATSE: ORAD KILEKOTTI!

Kas oled end kunagi kogemata millegi teravaga torganud? Vahel ikka juhtub, et nõel torkab sõrme või varbasse läheb pind. Korraaks on valus, sest sinu naha sisse tekib pisike auk. Õnneks paraneb see haav kiiresti.

Oled sa aga kunagi õhupalli katki torganud? Õhupallil

on torkamisest lausa nii valus, et temasse ei tule mitte pisike auk, nagu sinu naha sisse, vaid ta rebeneb pooleks.

Kui õhupall on katki, siis on sellest järel ainult veidra kujuga tükid. Aga mis võiks juhtuda kui torgata varras veega täidetud kilekotti? Proovi järele!

1 VAJA LÄHEB: VESI, ÕHUKE KILEKOTT, GRILLITIKUD, (KRAANI)KAUSS.

2 TÄIDA KILEKOTT VEEGA JA SEO SELLELE SÕLM PEALE.

3 KUI GRILLITIKK TORGATA LÄBI KILEKOTI SELLE OSA, MIS ON VEEGA TÄIDETUD, EI LÄHE KILEKOTT KATKI.

Katse käik:

Vii katse läbi suure kausi kohal, et vett maha ei läheks. Võid tegutseda ka kraanikausi kohal.

1. Võta õhuke kilekott ja vala see poole-nisti vett täis, kas kannust või otse kraanist. Kuna samal ajal on raske ise kotti hoida, kutsu mõni pereliige või sõber appi.

2. Seo kilekotile sõlm peale.

3. Võta grillitikk ja torka see ettevaatlikult läbi kilekoti sellest osast, mis on veega täidetud.

Miks vesi kotis püsib?

Õhupall on tehtud kummist, kilekott aga plastist, mis koosneb tibatillukestest kiududest. Selle plasti kiud on paigutunud kordamööda ühte- ja teistpidi, moodus-

tades üliväikese ruudustiku nagu jooned sinu matemaatikavihikus. Kui grillitikk ruudustikku sisse torgata, hoiavad kilekoti tillukesed kiud seda kinni ega lase vett vahelt välja. Tikk tuleb kilekotti torgata hästi ettevaatlikult, sest plastruudistik on õrn ja auku on kerge suuremaks rebida. Siis pääseb vesi grillitiku kõrvalt välja.

Mitu tikku saad kilekotist läbi torgata, enne kui vett välja hakkab voolama?

HULLU TEADLASE KABINETTI SAAB UUDISTADA TARTU ÜLIKOOLI MUUSEUMIS www.muuseum.ut.ee

KABINETIS KORRALDATAKSE KA SÜNNIPÄEVI JA KOOLI-TUNDE!

Küsimusi ja vastuseid

Milleks on mehel kael?
Selleks et lips kaelas püksiks!

Milleks on inimesel jalad?
Et tagumik maas ei lohiseks.

Milleks on inimesel käed?
Et särk seljas pöörlema ei hakkaks.

Milleks on inimesel pea?
Et vesi kaelast sisse ei voolaks.

Miks inimesel nii palju soolikaid on?
Et kuum tee tagumikku ei kõrvetaks.

Miks ühed inimesed on kõhnad, teised paksud, kuigi söövad samu makarone?
Sellepärast et ühed söövad neid pikuti, teised põigiti.

Milleks on inimesel silmad?
Et saaks teisele silma teha.

Miks inimene kõnnib kahel jalal?
Sest ühel jalal käia ei saa.

Milleks on inimesel juuksed?
Sest muidu oleks ta kiilakas!

Miks on inimesel viis varvast?
Sellepärast et rohkem ei mahu kinga sisse.

Millal on hallid juuksed eriti silmatorkavad?
Siis kui nad supis ujuvad!

Vana nali

Juku sõber pärib: „Mis sa arvad, kas mu ema saaks südamerabanduse, kui viiksin talle lilli?“
Juku: „Ei tea. Aga sa vähemalt proovi!“

Juku ähvardab: „Ema, kui sa mulle jäätiseraha ei anna, siis kutsun ma sind homme trammis valju häälega vanaemaks, nii et kõik kuulevad!“

Juku ja Mann vaidlevad kaua omavahel. Lõpuks võtab Juku julguse kokku ja läheb vanaema käest küsima: „Vanaema, kas sina

saad lapsi?“
Vanaema hakkab naerma: „Oh ei, naljatilk, ei mina neid saa.“
Juku keerab selja ja teatab Mannile: „Ma ju ütlesin, et ta on isane!“

Loomaaias hoiatab valvur kooliekskursiooni: „Ärge minge tiigrile liiga lähedale!“
„Olge mureta, tal on kõht juba täis,“ teatab Juku.
„Kust sa seda tead?“
„Meie klassijuhataja on kadunud.“

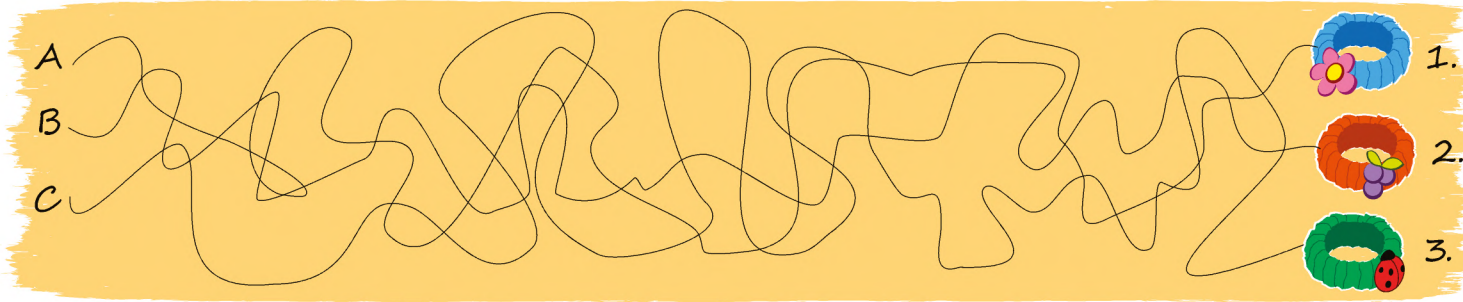
Täheke nr 5, 2008

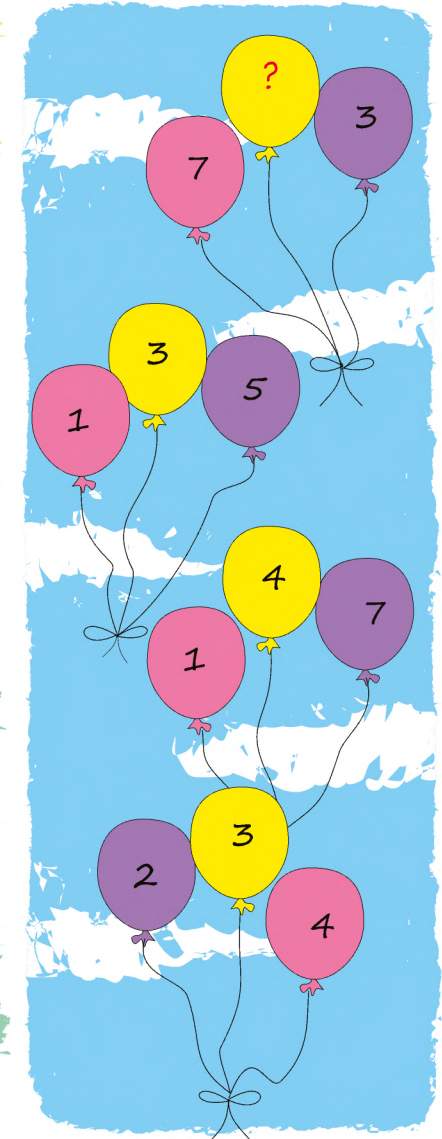
Joonistanud Elina Sildre

MILLINE JUUKSEKARV ON ERI JUUKSEKUMMI KÜLJES?

A
B
C

MIS ARV PEAB OLEMA KÜSIMÄRGI ASEMEEL?

TÕNU LUBAS EMALE, ET KORISTAB OMA TOA, KUI EMA TEMA KOOSTATUD RISTSÕNA LAHENDAB. AITA EMAL ESEMED RISTSÕNASSE SOBITADA, LOE SÕNA KOLLASTEST RUUTUDEST KOKKU JA VAATA, MIS ESEMED ÜLE JÄID.

Joonistanud Elena Kopylova

Tähekeste toimetuse ootab vastuseid 19. maiks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja „Vaarao käsiraamat“.

EELMISE „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON SIIM KAASIK (7 A). PALJU ÕNNE!

KES ON
TÕELINE JUHT?

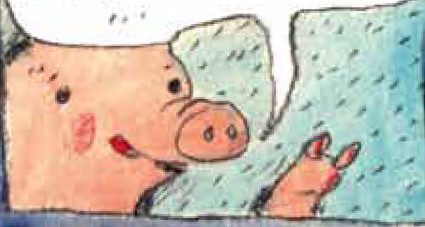

ÕHEL PÄIKESELISEL
PÄEVAL...

MIS ME TÄNA
MÄNGIME?

MÄNGIME JUHTIMIST!
MINA OLEN SINU
JUHT JA SINA TEED
KÕIK, MIS MINA ÜTLEN

VASTUTASUKS
SAAD TOIDU,
ELEKTRI JA VEE
JA MUU...

MA SAAN SINU
JUHTIMISETAGI
HAKKAMA...

NÄE, SIIN AKNA-
LAUAL KASVAB
MU SNAKS.

JA RIIDED?

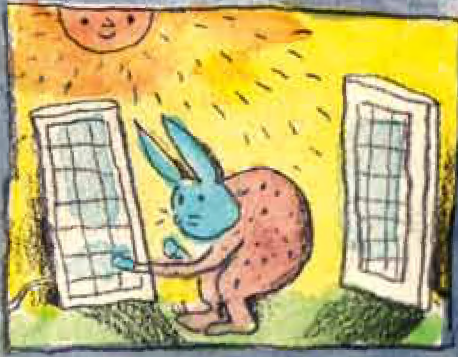
...ÕMBLEN ISE...

HMM...

JA ELEKTER?

ELEKTRIT SAAN
PÄIKESEST. MUL ON,
NÄE, PÄIKESEPANEEL.

PÄIKESELT KOSUTUD
ENERGIA LIIGUB
AKUPANGA...

JA AKUPANGA
KÜLGE SAAN OMA
LAMBID VÕI LAADIJA
ÜHENDADA...

TÕESTI VEENEV.

JA PUHTA VEE
SAAN
VEEFILTRIGA...

JÄN-KUU!

NÄE, MU ÜLEMUS
KUTSUB. PEAN
TUPPA
MINEMA...

VÄIKE NÕIA 10

HIND 1.50 EUROT